

Huvudman

Ludvika kommun
info@ludvika.se

Beslut

Datum 2025-10-20
Dnr 2024:5022
Sida 1 (9)

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Nyhammars skola i Ludvika kommun; nu fråga om uppföljning av beslut den 26 september 2024

Beslut

Skolinspektionen avslutar ärendet.

Avstående från ingripande

Skolinspektionen avstår med stöd av 26 kap. 12 § p. 1 skollagen (2010:800) från att ingripa mot Ludvika kommun avseende brister rörande att elever ska ges undervisning av behöriga och legitimerade lärare. Skolinspektionen avslutar därmed ärendet i denna del.

Beslutet om avstående från ingripande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser studiehandledning på modersmålet, att undervisningen ska följa och omfatta kursplanens syfte och centrala innehåll samt skriftliga rutiner för hanteringen av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning.

Om ärendet

Skolinspektionen har hösten 2024 genomfört en tillsyn av Nyhammars skola i Ludvika kommun. Tillsynen har omfattat bestämmelser gällande studiehandledning på modersmålet, att eleverna ges undervisning av legitimerade och behöriga lärare, skriftliga rutiner för hanteringen av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning, att undervisningen ska följa och omfatta kursplanens syfte och centrala innehåll, extra anpassningar, anmälan och utredning av särskilt stöd, anmälan av kränkande behandling, extra studietid samt kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer samt att kunskaper om hedersrelaterat våld och förtryck behandlas återkommande i utbildningen.

Skolinspektionen har den 26 september 2024 beslutat att förelägga Ludvika kommun att senast den 13 januari 2025 vidta åtgärder för att avhjälpa brister rörande studiehandledning på modersmålet och att undervisningen ska följa och omfatta kursplanens syfte och centrala innehåll samt att senast den 11 augusti 2025 ha vidtagit åtgärder avseende att eleverna ska ges undervisning av legitimerade och behöriga lärare. Vidare har Skolinspektionen tilldelat Ludvika kommun en anmärkning rörande skriftliga rutiner för hanteringen av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning.

Ludvika kommun har den 28 oktober 2024 och den 13 januari 2025 inkommit med redovisningar av vidtagna åtgärder med anledning av föreläggandet och anmärkningen.

Skolinspektionen har i nu aktuellt ärende tagit ställning till om Ludvika kommun har följt föreläggandet och vidtagit åtgärder med anledning av anmärkningen samt om påtalade brister har avhjälpats.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Avstående från ingripande

Eleverna ges undervisning av legitimerade och behöriga lärare

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I beslut den 26 september 2024 bedömde Skolinspektionen att Ludvika kommun inte uppfyllde författningarnas krav avseende att bara den som har legitimation och behörighet får bedriva undervisningen, om inte någon undantagsregel är uppfyllt. Detta då undervisningen i vissa årskurser i ämnena geografi, biologi, kemi, fysik, historia, samhällskunskap, engelska, religionskunskap, teknik, svenska som andraspråk, matematik och bild bedrevs av lärare som inte hade behörighet att undervisa i ämnet. Huvudmannen hade inte heller gjort några försök att rekrytera behöriga lärare för undervisningen i de ämnena.

Biologi, kemi, fysik, teknik

Ludvika kommun uppger i sin redovisning att undervisningen i biologi, kemi, fysik och teknik i årskurs 1–3 samt 5 bedrivs av legitimerade lärare med behörighet att undervisa i de ämnena.

Vad gäller årskurs 4 och 6 så uppger huvudmannen att undervisningen i biologi, kemi, fysik och teknik bedrivs av lärare som har lärarlegitimation och behörighet att undervisa i ämnena i årskurs 1 – 3, men inte årskurs 4–6. Av inkommen redovisning framgår att huvudmannen vid två tillfällen under vårterminen 2025 via annonsering försökt rekrytera behöriga lärare för undervisningen i ämnena till årskurs 4 - 6. Vid det ena rekryteringsförsöket anställdes en behörig lärare som höstterminen 2025 bedriver undervisningen i nämnda ämnen i årskurs 5. Vid det andra rekryteringstillfället fick huvudmannen inga behöriga sökanden varvid de båda legitimerade lärarna med behörighet att undervisa i ämnena i årskurs 1–3 bedömdes som lämpliga att bedriva undervisningen.

Matematik

Ludvika kommun uppger i sin redovisning att undervisningen i matematik i årskurs 1–3 samt 5 och 6 bedrivs av legitimerade lärare med behörighet att undervisa i ämnet.

Avseende undervisningen i matematik i årskurs 4 bedrivs undervisningen av en lärare som har lärarlegitimation och som har behörighet att bedriva undervisning i ämnena i årskurs 1–3, men inte i årskurs 4–6.

Av inkommen redovisning framgår att huvudmannen vid två tillfällen under vårterminen 2025 via annonsering försökt rekrytera en behörig lärare för undervisningen i matematik till årskurs 4. Vid det ena rekryteringsförsöket anställdes en behörig lärare som bedriver undervisningen i matematik i årskurs 5. Vid det andra rekryteringstillfället fick huvudmannen inga behöriga sökanden varvid läraren med behörighet att undervisa i matematik i årskurs 1–3 bedömdes som lämplig.

Geografi, historia, religion och samhällskunskap

Huvudmannen uppger i redovisningen av vidtagna åtgärder att eleverna på skolan läsåret 2025–2026 i årskurs 1–5 ges undervisning av en behörig lärare i ämnena geografi, historia, religion och samhällskunskap.

Avseende undervisningen i so-ämnena i årskurs 6 bedrivs undervisningen av en lärare som har lärarlegitimation och som har behörighet att bedriva undervisning i ämnena i årskurs 1–3, men inte i årskurs 4–6.

Huvudmannen uppger att huvudmannen även avseende undervisningen i so-ämnena vid flera tillfällen genomfört rekryteringsförsök efter en behörig lärare under vårterminen 2025. Då antalet behöriga sökanden inte motsvarat behovet av undervisande lärare på skolan bedömdes läraren

med ämnesbehörighet i årskurs 1–3 som lämplig att bedriva undervisningen .

Bild

Huvudmannen uppger i sin redovisning av vidtagna åtgärder att undervisningen i ämnet bild i samtliga årsklasser bedrivs av lärare som saknar behörighet att undervisa i ämnet. På skolan finns två lärare med behörighet att undervisa i ämnet. Rektorn har läsåret 2025–2026 behövt prioritera att de båda lärarna bedriver undervisning i andra ämnen varvid de har fullt i sin tjänstefördelning och inte har möjlighet att åta sig undervisningen i ämnet bild på skolan. Ingivna dokument vid uppföljningen visar att Ludvika kommun under vårterminen 2025 har annonserat efter en behörig lärare till ämnet bild. Huvudmannen uppger i sin redovisning att huvudmannen inte fick några behöriga sökanden vid rekryteringsförsöket och att klasslärarna därför bedriver undervisningen i bild i respektive klass under höstterminen 2025.

Svenska som andraspråk

Av huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder framgår att undervisningen i ämnet svenska som andraspråk höstterminen 2025 i årskurs 4 och 6 bedrivs av en lärare som har lärarlegitimation och behörighet att undervisa i ämnet i de årskurserna. I årskurs 5 finns inga elever som bedöms vara i behov av undervisning i svenska som andraspråk. I årskurs 1–3 bedrivs undervisningen i svenska som andraspråk av lärare som har lärarlegitimation men som saknar behörighet att undervisa i ämnet.

Huvudmannen uppger i sin redovisning av vidtagna åtgärder att det finns en lärare som är behörig att bedriva undervisning i svenska som andraspråk i årskurs 1 – 3, men eftersom läraren är fritidspedagog har huvudmannen valt att placera läraren i fritidshemmet och det därmed inte finns något tidsmässigt utrymme för läraren att undervisa i fler ämnen. Huvudmannen uppger att Ludvika kommun inför läsåret 2025–2026 inte hunnit annonsera efter en behörig lärare i svenska som andraspråk då den lärare på skolan som hade behörighet att undervisa i ämnet avslutade sin tjänst tätt inpå skolavslutningen. Läraren med behörighet, att undervisa i svenska som andraspråk som arbetar på fritidshemmet, kan handleda undervisande lärare och vara behjälplig vid betyg och bedömning.

Rättslig reglering

Endast den som har legitimation som lärare och är behörig för viss undervisning får som huvudregel bedriva undervisningen (2 kap. 13 § skollagen).

Om det inte finns någon att tillgå inom huvudmannens organisation som uppfyller kraven enligt 2 kap. 13 § eller om det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna eller barnen, får en annan lärare bedriva undervisningen. En sådan lärare ska vara lämplig att bedriva undervisningen, och i så stor utsträckning som möjligt ha en utbildning som motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande. En sådan person får bedriva undervisning under högst ett år i sänder. (2 kap. 18 § första stycket skollagen)

Om det saknas en lärare med legitimation och rätt behörighet inom organisationen kan huvudmannen låta en annan lärare bedriva undervisningen, under förutsättning att denna person har tillräcklig kompetens och är lämplig för det. Finns det ingen sådan person inom huvudmannens organisation bör huvudmannen göra ansträngningar för att rekrytera en legitimerad och behörig lärare. Visar det sig sedan saknas sökande med legitimation och rätt behörighet får en annan lärare tillfälligt bedriva undervisningen. (Prop. 2010/11:20 s. 84 f.)

Skolinspektionens bedömning

Av utredningen framkommer att huvudmannen har vidtagit, och fortsätter vidta, åtgärder för att tillgodose att eleverna vid skolenheten i så stor utsträckning som möjligt undervisas av behöriga lärare.

Skolinspektionen bedömer emellertid att det fortsatt föreligger brister i huvudmannens arbete med att se till att elever i så lång utsträckning som möjligt undervisas av legitimerade och behöriga lärare i samtliga ämnen och årskurser. Skolinspektionen bedömer i detta avseende att det inte längre föreligger några brister gällande undervisningen i ämnena geografi, biologi, kemi, fysik, historia, samhällskunskap, engelska, religionskunskap, teknik, matematik och bild. Denna bedömning görs mot bakgrund av att huvudmannen antingen har sett till att undervisningen bedrivs av legitimerade och behöriga lärare eller att det pågått en rekryteringsprocess för att hitta behöriga lärare för ämnena och årskurserna. Skolinspektionen bedömer dock att det fortsatt föreligger brister i huvudmannens arbete med att se till att elever undervisas av legitimerade och behöriga lärare i ämnet svenska som andraspråk i årskurs 1–3.

Val av ingripande

Skolinspektionen får enligt 26 kap. 12 § skollagen avstå från att ingripa bl.a. om överträdelsen är ringa. Ludvika kommuns verksamhet Nyhammars skola uppfyller inte författningarnas krav vad gäller att elever ska ges undervisning av behöriga och legitimerade lärare. Utredningen visar dock att huvudmannen vidtagit och fortsätter vidta åtgärder för att tillgodose att elever i så stor utsträckning som möjligt ges undervisning av för

skolformen och ämnena behöriga lärare. Utredningen visar även att bristen är begränsad till att gälla ett ämne och att huvudmannen inför höstterminen 2025 haft kort tid på sig att genomföra en rekryteringsprocess efter en behörig lärare. Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen bristen som ringa. Skolinspektionen finner därför skäl att avstå från att ingripa. Skolinspektionen förutsätter att huvudmannen framöver kommer att fortsätta att försöka rekrytera legitimerade och behöriga lärare för samtliga undervisningsämnen.

Områden utan konstaterade brister

Studiehandledning på modersmålet

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I beslut den 26 september 2024 bedömde Skolinspektionen att det fanns brister i skolans arbete med att ge elever studiehandledning på modersmålet. Detta då utredningen visade att det fanns elever på skolan som inte fick studiehandledning på modersmålet trots att de var i behov av det.

Ludvika kommun förelades att inkomma med en sammanställning, av vilken det framgick vilka elever som hade behov av studiehandledning på modersmålet, vilka språk de hade behov av och hur elevernas behov tillgodosågs.

Av den redovisning som huvudmannen inkommit med framgår att de elever som vid tidpunkten för Skolinspektionens tillsynsbesök höstterminen 2024 hade behov av studiehandledning på modersmålet men som inte fick det i dagsläget inte längre har behov av studiehandledning på modersmålet. Vidare framgår det att det finns fem elever på skolan som får studiehandledning på modersmålet. Huvudmannen uppger i en komplettering inkommen den 17 september 2025 att det höstterminen 2025 inte finns några elever på skolan som är i behov av studiehandledning på modersmålet och inte får det.

Rättslig reglering

En elev ska få studiehandledning på sitt modersmål, om eleven behöver det. Studiehandledning får ges i interaktiv form med informations- och kommunikationsteknik där eleven och studiehandledaren är åtskilda i rum men inte i tid, om det inte finns någon lämplig person inom skolenheten som kan ge studiehandledning och huvudmannen trots upprepade

ansträngningar inte har lyckats anställa en sådan. (5 kap. 4 § skolförordningen (2011:185))

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Undervisning ska följa och omfatta kursplanens syfte och centrala innehåll

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I beslut den 26 september 2024 konstaterade Skolinspektionen att simundervisning inte anordnades för alla elever i årskurs 4 – 6 och att kursplanens syfte och centrala innehåll inom ämnet idrott och hälsa därmed inte uppfylldes fullt ut. Skolinspektionen förelade Ludvika kommun att se till att eleverna i årskurs 4 – 6 gavs undervisning i simning i enlighet med kursplanens centrala innehåll för idrott och hälsa.

Av Ludvika kommuns redovisning av vidtagna åtgärder framgår att simundervisningen för mellanstadiet kommer att utökas från och med höstterminen för att fullt ut uppfylla kursplanens krav. I en komplettering inkommen den 17 september 2025 uppger huvudmannen att eleverna i årskurs 5 kommer att få simundervisning vid fem tillfällen under läsåret 2025-2026.

Rättslig reglering

Alla barn och elever i samtliga skolformer och i fritidshemmet ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Elever som till följd av en funktionsnedsättning har svårt att uppfylla de olika betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som gäller, ska ges stöd som syftar till att så långt som möjligt motverka funktionsnedsättningens konsekvenser. Elever som lätt uppfyller de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas ska ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling. (3 kap. 2 § skollagen)

Av kursplanens syfte framgår att undervisningen i ämnet idrott och hälsa ska ge eleverna förutsättningar att utveckla förmåga att agera säkert och förebygga risker i samband med rörelse, friluftsliv och utevistelser samt att simma och hantera nödsituationer på land och i vatten.

I kursplanens centrala innehåll för årskurs 1–3 ingår bland annat rörelser i vatten och vattenvana, att balansera, flyta och simma i mag- och ryggläge. För årskurs 4–6 ingår simning i mag- och ryggläge, badvett och säkerhet vid vatten under olika årstider samt hantering av nödsituationer vid vatten med hjälpredskap (Förordning om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet Lgr 22 (SKOLFS 2010:37) 5 Kursplaner)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Skriftliga rutiner för hanteringen av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I beslut den 26 september 2024 bedömde Skolinspektionen att det fanns brister avseende skolans skriftliga rutin för hanteringen av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning. Detta då det av skolans rutiner inte framgick hur utrustningen skulle förvaras på ett betryggande sätt och hur insamlandet av utrustningen skulle ske. Skolinspektionen bedömde bristerna som mindre allvarliga och tilldelade Ludvika kommun en anmärkning.

Av den uppdaterade rutin som Ludvika kommun inkommit med i samband med redovisningen framgår att utrustningen ska lämnas av eleven till mentor eller undervisande lärare vid skoldagens start. Eleverna lägger själva mobil och annan teknisk utrustning i en låsbar förvaring som finns i klassrummet. Efter avslutad skoldag öppnar läraren eller annan vuxen förvaringen och eleven får själv ta ut mobilen eller utrustningen.

Rättslig reglering

Det ska vid en skolenhet finnas skriftliga rutiner för hanteringen av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning enligt 4 b–4 d §§. Rektorn beslutar om sådana rutiner. (5 kap. 4 e § skollagen)

När ett föremål omhändertas är det skolans ansvar att förvara det på ett säkert sätt tills det lämnas tillbaka. Det krävs goda rutiner för omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk

kommunikationsutrustning och säker förvaring av omhändertagna föremål. Av rutinerna bör det bl.a. framgå hur omhändertagandet av utrustningen ska gå till, t.ex. hur föremålen ska förvaras på ett betryggande sätt och hur insamlandet av utrustningen ska ske så att det framgår till vem varje föremål ska återlämnas. Rutinerna bör även omhänderta sådana aspekter som att det inte ska föreligga någon osäkerhet om huruvida ett föremål har omhändertagits eller huruvida det har lämnats tillbaka. (Prop. 2021/22:160 sid 127)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Beslutet har fattats av utredaren Erik Almqvist.

Utredaren Maria Klasson har varit föredragande i ärendet.

I ärendets slutliga handläggning har även utredaren Fanny Stenberg medverkat.